

Set No. 1

18P/271/24

Total No. of Printed Pages : 24

Question Booklet No.

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

Roll No. (Write the digits in words) (2-18)

Serial No. of OMR Answer Sheet

Centre Code No.

Day and Date

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 30 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card*.
3. *A separate OMR Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second OMR Answer Sheet shall not be provided. Only the OMR Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write all entries by blue/black pen in the space provided above.
5. *On the front page of the OMR Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, write the Question Booklet Number, Centre code Number and the Set Number wherever applicable in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR Answer Sheet and Roll No. and OMR Answer Sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the OMR Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the OMR Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the OMR Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the OMR Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. On completion of the Test, the candidate must handover the OMR Answer Sheet to the Invigilator in the examination room/hall. However, candidates are allowed to take away Test Booklet and copy of OMR Answer Sheet with them.
13. Candidates are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

18P/271/24

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

18P/271/24

No. of Questions : 120

प्रश्नों की संख्या : 120

Time : 2 Hours

Full Marks : 360

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 360

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries 3 (Three) marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer. Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न 3 (तीन) अंकों का है। प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा। प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. को ग्रन्थः भाषापरिच्छेदनाम्ना कथ्यते ?

(1) सांख्यकारिका (2) कारिकावली (3) मुक्तावली (4) अर्थसंग्रहः

02. कारिकावली - ग्रन्थस्य रचयिता -

(1) अन्नम्भट्टः (2) लौगाक्षिभास्करः (3) विश्वनाथः (4) सदानन्दः

03. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली -ग्रन्थस्य प्रणेता -

- (1) कृष्णयज्वा (2) विश्वनाथः (3) लौगाक्षिभास्करः (4) प्रशस्तपादः

4. लीलाताण्डवपण्डितः -

- (1) श्रीकृष्णः (2) भवः (3) विष्णुः (4) वासुकिः

5. राजीवदयावशंवदः -

- (1) विश्वनाथः (2) महादेवः (3) मुरारिः (4) अन्नम्भट्टः

5. सिद्धान्तमुक्तावली वक्षसि अर्पिता -

- (1) ब्रह्मणः (2) शिवस्य (3) कृष्णस्य (4) विष्णोः

7. कृतं मङ्गलम् -

- (1) समाप्तये (2) विध्नविघाताय
(3) विध्नविघातद्वारकसमाप्तये (4) सुखाय

08. संसारमहीरुहस्य बीजाय नमः -

- (1) विष्णवे (2) नारायणाय (3) ब्रह्मणे (4) कृष्णाय

09. संसारमहीरुहस्य बीजाय -

(1) समवायिकारणाय	(2) असमवायिकारणाय
(3) निमित्तकारणाय	(4) उपादानकारणाय

10. प्राचीननैयायिकानां मते मङ्गलं कारणम् -

(1) विघ्नध्वंसस्य	(2) समाप्तेः
(3) समाप्तिपूर्वकविघ्नध्वंसस्य	(4) विघ्नध्वंसपूर्वकसमाप्तेः

11. नवीननैयायिकानां मते मङ्गलस्य फलम् -

(1) समाप्तिः	(2) विघ्नध्वंसः
(3) समाप्तिपूर्वकविघ्नध्वंसः	(4) विघ्नध्वंसपूर्वकसमाप्तिः

12. भेदः -

(1) प्रागभावः	(2) प्रध्वंसाभावः	(3) अत्यन्ताभावः	(4) अन्योन्याभावः

13. संसर्गाभावः -

(1) एकविधः	(2) द्विविधः	(3) त्रिविधः	(4) चतुर्विधः

14. ईश्वरानुमाने सम्भावितो हेत्वाभासः -

- (1) सव्यभिचारः (2) विरुद्धः (3) सत्प्रतिपक्षः (4) असिद्धः

15. पदार्थाः कियन्तः कीर्त्तिताः ?

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

16. तद्भिन्नत्वे सति तद्गतभूयोधर्मवत्त्वम् -

- (1) अनुयोगि (2) प्रतियोगि (3) सामान्यम् (4) सादृश्यम्

17. द्रव्याणि -

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

18. आशा -

- (1) पृथिवी (2) आपः (3) आत्मा (4) दिक्

19. दशमद्रव्यत्वसम्भावना -

- (1) शक्तौ (2) तमसि (3) सादृश्ये (4) तेजसि

20. अतिरिक्तपदार्थत्वसम्भावना -

- (1) मृदुत्वे (2) शक्तौ (3) तेजसि (4) कठिनत्वे

21. गन्धत्वम् -

- (1) जलस्य (2) वायोः (3) घटस्य (4) आकाशस्य

22. गुणाः -

- (1) चतुर्दश (2) चतुर्विंशतिः (3) चतुस्त्रिंशत् (4) चतुश्चत्वारिंशत्

23. अदृष्टम् -

- (1) रूपम् (2) अधर्मः (3) द्रवत्वम् (4) संस्कारः

24. कर्माणि -

- (1) पञ्च (2) षड् (3) सप्त (4) अष्टौ

25. ऊर्ध्वज्वलनम् -

- (1) उत्क्षेपणम् (2) अपक्षेपणम् (3) प्रसारणम् (4) गमनम्

26. सामान्यम् -

- (1) द्विविधम् (2) चतुर्विधम् (3) षड्विधम् (4) अष्टविधम्

18P/271/24

27. सर्वाधिकदेशवृत्तित्वम् -

- (1) आकाशत्वस्य (2) कालत्वस्य (3) सत्तायाः (4) अविद्यायाः

28. नित्यसम्बन्धत्वम् -

- (1) स्वरूपस्य (2) संयोगस्य (3) अधिकरणत्वस्य (4) समवायस्य

29. अभावः-

- (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) पञ्चविधः (4) नवविधः

30. संसर्गाभावः -

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) चतुर्विधः

31. तादात्म्यसम्बन्धावच्छिन्नप्रतियोगिताकः -

- (1) प्रागभावः (2) प्रध्वंसाभावः (3) अत्यन्ताभावः (4) अन्योन्याभावः

32. विनाश्यभावः -

- (1) प्रागभावः (2) प्रध्वंसाभावः (3) अत्यन्ताभावः (4) अन्योन्याभावः

33. जन्याभावः -

- (1) प्रागभावः (2) प्रध्वंसाभावः (3) अत्यन्ताभावः (4) अन्योन्याभावः

34. नित्यसंसर्गाभावः -

- (1) प्रागभावः (2) प्रध्वंसाभावः (3) अत्यन्ताभावः (4) अन्योन्याभावः

35. सप्तानामपि पदार्थानां साधर्म्यम् -

- (1) भूतत्वम् (2) मूर्त्तत्वम् (3) अनित्यत्वम् (4) ज्ञेयत्वम्

36. अनेकत्वे सति भावत्वम् -

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

37. सामान्यपरिहीनत्वम् -

- (1) एकस्य (2) द्वयोः (3) त्रयाणाम् (4) चतुर्णाम्

38. अन्यथासिद्धिशून्यस्य नियता पूर्ववर्तिता -

- (1) कारणत्वम् (2) कार्यत्वम् (3) नित्यत्वम् (4) अनित्यत्वम्

39. कारणम् -

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

40. कार्यम् यत्समवेतं भवति तत् -

- (1) समवायिकारणम् (2) असमवायिकारणम्
(3) निमित्तकारणम् (4) अकारणम्

41. समवायिकारणे प्रत्यासन्नं कारणम् -

- (1) उपादानकारणम् (2) असमवायिकारणम्
(3) निमित्तकारणम् (4) सत्कारणम्

42. अन्यथासिद्धाः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

43. शब्दसमवायिकारणम् -

- (1) वायुः (2) मृदङ्गः (3) पृथिवी (4) आकाशम्

44. समवायिकारणत्वम् -

- (1) द्रव्यस्य (2) गुणस्य (3) कर्मणः (4) सामान्यस्य

45. असमवायिकारणत्वम् -

- (1) एकस्मिन् (2) द्वयोः (3) त्रिषु (4) चतुर्षु

46. नित्यद्रव्येभ्यः अन्यत्र -

- (1) आश्रितत्वम् (2) आश्रयत्वम् (3) विभुत्वम् (4) भूतत्वम्

47. द्रव्यत्वे सति गुणयोगित्वम् -

- (1) सप्तानाम् (2) अष्टानाम् (3) नवानाम् (4) दशानाम्

48. अपकृष्टपरिणामवत्त्वम् -

- (1) भूतत्वम् (2) मूर्त्तत्वम् (3) व्याप्यत्वम् (4) व्यापकत्वम्

49. सर्वगतत्वम् -

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

50. भूतत्वम् -

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

51. स्पर्शवत्त्वम् -

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

52. द्रव्यारम्भकत्वम् -

- (1) एकस्मिन् (2) द्वयोः (3) त्रिषु (4) चतुर्षु

53. विशेषगुणः शब्दः -

- (1) भेर्यादौ (2) वायौ (3) आकाशे (4) जले

54. तृतीयक्षणवृत्तिध्वंसप्रतियोगित्वम् -

- (1) नित्यत्वम् (2) क्षणिकत्वम् (3) अनित्यत्वम् (4) स्थायित्वम्

55. रूपद्रवत्वप्रत्यक्षयोगिनः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

56. रसवत्त्वम् -

- (1) एकस्य (2) द्वयोः (3) त्रयाणाम् (4) चतुर्णाम्

57. नैमित्तिकद्रवत्वम् -

- (1) एकस्मिन् (2) द्वयोः (3) त्रिषु (4) चतुर्षु

58. सांसिद्धिकं द्रवत्वम् -

- (1) एकस्मिन् (2) द्वयोः (3) त्रिषु (4) चतुर्षु

59. विशेषगुणवत्त्वम् -

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

60. वायुगुणाः-

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

61. तेजोगुणाः -

- (1) दश (2) एकादश (3) द्वादश (4) त्रयोदश

62. वारिगुणाः-

- (1) दश (2) द्वादश (3) चतुर्दश (4) षोडश

63. क्षितिगुणाः-

- (1) एकादश (2) द्वादश (3) त्रयोदश (4) चतुर्दश

64. आत्मगुणाः -

- (1) द्वादश (2) त्रयोदश (3) चतुर्दश (4) पञ्चदश

65. दिग्गुणाः-

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

66. कालगुणाः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

67. आकाशगुणाः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

68. ईश्वरगुणाः-

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

69. मनोगुणाः -

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

70. षड्विधः रसः -

- (1) पृथिव्याम् (2) जले (3) फले (4) शाकादौ

71. पृथिव्याः गन्धः -

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) चतुर्विधः

72. गन्धसमवायिकारणतावच्छेदकम् -

- (1) पृथिवीत्वम् (2) जलत्वम् (3) तेजस्त्वम् (4) वायुत्वम्

73. अनुष्णाशीतपाकजस्पर्शवत्त्वम् -

- (1) पृथिव्याम् (2) जले (3) तेजसि (4) वायौ

74. अनित्या पृथिवी -

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

75. विरुद्धयोः हेत्वोः परामर्शे -

- (1) सव्यभिचारता (2) विरुद्धता (3) सत्प्रतिपक्षता (4) असिद्धता

76. असिद्धिः -

- (1) द्विविधा (2) त्रिविधा (3) चतुर्विधा (4) पञ्चविधा

77. अनैकान्तिकः -

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) चतुर्विधः

78. साध्यव्यापकीभूताभावप्रतियोगी-

- (1) सव्यभिचारः (2) विरुद्धः (3) सत्प्रतिपक्षः (4) असिद्धः

79. हेत्वाभासाः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षड्

80. सिषाधयिषाविरहविशिष्टसिद्ध्यभावः -

- (1) पक्षता (2) परामर्शः (3) प्रकरणसमः (4) हेत्वाभासः

81. अभावश्च प्रतियोगिव्यधिकरणो बोध्यः -

- (1) हेतौ (2) व्याप्तौ (3) अनुमितौ (4) पक्षतायाम्

82. साध्यवदन्यस्मिन्नसम्बन्धः -

- (1) अनुमितिः (2) व्याप्तिः (3) पक्षता (4) असिद्धिः

83. वह्नव्याप्यधूमवानयं पर्वतः -

- (1) असिद्धिः (2) अप्रसिद्धिः (3) प्रत्यक्षम् (4) परामर्शः

84. व्याप्यस्य पक्षवृत्तित्वधी: -

- (1) असिद्धिः (2) अप्रसिद्धिः (3) प्रत्यक्षम् (4) परामर्शः

85. अनुमितौ व्याप्तिधी: -

- (1) कार्यम् (2) कारणम् (3) करणम् (4) अकिञ्चित्करम्

86. योगजसन्निकर्षः -

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) चतुर्विधः

87. विषयी यस्य तस्यैव व्यापारः -

- (1) सामान्यलक्षणः (2) ज्ञानलक्षणः (3) योगजः (4) संस्कारजः

88. अलौकिकस्तु व्यापारः -

- (1) एकविधः (2) द्विविधः (3) त्रिविधः (4) चतुर्विधः

89. विषयेन्द्रियसम्बन्धो व्यापारः -

- (1) त्रिविधः (2) चतुर्विधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः

90. घ्राणजादिप्रभेदेन पत्यक्षम् -

- (1) षड्विधम् (2) सप्तविधम् (3) अष्टविधम् (4) नवविधम्

91. बुद्धिः -

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

92. अनुभूतिः -

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

93. इन्द्रियाद्यधिष्ठाता -

- (1) आत्मा (2) मनः (3) बुद्धिः (4) अन्तःकरणम्

94. उपाधिभेदात्प्राच्यादिव्यवदेशभाक् -

- (1) आकाशम् (2) कालः (3) दिक् (4) आत्मा

95. दूरान्तिकादिभीहेतुः -

- (1) आकाशम् (2) कालः (3) दिक् (4) आत्मा

96. परापरत्वधीहेतुः -

- (1) आकाशम् (2) कालः (3) दिक् (4) आत्मा

97. जगतामाश्रयः -

- (1) आकाशम् (2) कालः (3) दिक् (4) आत्मा

98. श्रोत्रमिन्द्रियम् -

- (1) आकाशम् (2) कालः (3) दिक् (4) वायुः

99. स्पर्श-शब्द-धृति - कम्पैरनुमेयः -

- (1) कालः (2) वायुः (3) वृक्षादिः (4) आत्मा

100. अपाकजोऽनुष्णाशीतस्पर्शः -

- (1) वायौ (2) पृथिव्याम् (3) घटादौ (4) जले

101. सांख्यकारिकायाः रचयिता कः ?

- (1) विश्वनाथः (2) ईश्वरकृष्णः (3) कृष्णयज्वा (4) लौगाक्षिभास्करः

102. सांसारिकं दुःखम् -

- (1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) पञ्चविधम्

103. आध्यात्मिकं दुःखम् -

- (1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) पञ्चविधम्

104. व्यक्तानि तत्त्वानि -

- (1) विंशतिः (2) एकविंशतिः (3) द्वाविंशति (4) त्रयोविंशतिः

105. अव्यक्तं तत्त्वम् -

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

106. ज्ञ-तत्त्वम् -

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

107. प्रकृतिविकृतयः -

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

108. विकारः -

- (1) पञ्चदशकः (2) षोडशकः (3) सप्तदशकः (4) अष्टादशकः

109. पुरुषः -

- (1) प्रकृतिः (2) विकृतिः
(3) प्रकृतिविकृतिः (4) न प्रकृतिःनविकृतिः

110. सांख्ये प्रमाणानि -

- (1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) षड्

111. अनुमानप्रमाणम् -

- (1) त्रिविधम् (2) चतुर्विधम् (3) पञ्चविधम् (4) षड्विधम्

112. शेषवत् -

- (1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) उपमानम् (4) शब्दः

113. तस्मादपि चासिद्धं परोक्षं सिद्धम् -

- (1) प्रत्यक्षात् (2) अनुमानात् (3) उपमानात् (4) शब्दात्

114. विद्यमानानामप्यर्थानामनुपलब्धेः कारणानि -

- (1) पञ्च (2) षड् (3) सप्त (4) अष्टौ

115. सत्कार्यवादसाधकाः हेतवः -

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

18P/271/24

116. व्यक्तैः सह प्रधानस्य वैधर्म्यहेतवः -

- (1) नव (2) दश (3) एकादश (4) द्वादश

117. व्यक्तैः सह प्रधानस्य साधर्म्यम् -

- (1) त्रिविधम् (2) चतुर्विधम् (3) पञ्चविधम् (4) षड्विधम्

118. प्रीत्यप्रीतिविषादात्मकाः -

- (1) पदार्थाः (2) गुणाः (3) अभावाः (4) पुरुषाः

119. अन्योन्याभिभवाश्रयजननमिथुनवृत्तयः -

- (1) पुरुषाः (2) अभावाः (3) गुणाः (4) पदार्थाः

120. प्रदीपवच्चार्थतो वृत्तिः-

- (1) पुरुषाणाम् (2) अभावानाम् (3) गुणानाम् (4) पदार्थानाम्

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली/काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 30 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा ओ.एम.आर. उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल ओ.एम.आर. उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. सभी प्रविष्टियाँ प्रथम आवरण-पृष्ठ पर नीली/काली पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. ओ० एम० आर० उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक, केन्द्र कोड नम्बर तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० उत्तर पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० उत्तर पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको ओ० एम० आर० उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा की समाप्ति के बाद अभ्यर्थी अपना ओ.एम.आर. उत्तर-पत्र परीक्षा कक्ष/हाल में कक्ष निरीक्षक को सौंप दे। अभ्यर्थी अपने साथ प्रश्न पुस्तिका तथा ओ.एम.आर. उत्तर-पत्र की प्रति ले जा सकते हैं।
13. अभ्यर्थी को परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।